

Területi fejlettségi egyenlőtlenségek alakulása Európában

Fábián Zsófia

KSH

A vizsgálat célja

- Európa egyes térségei eltérő természeti, társadalmi és gazdasági adottságokkal rendelkeznek.
- Különböző történelmi keretek között fejlődtek.
- Ezekből következően eltérő fejlettségi szinten állnak.
- E vizsgálat célja az, hogy feltárja az európai fejlettségi különbségeket, megvizsgálja időbeli változásukat, megállapítsa, hogy napjainkban a konvergencia vagy a divergencia a jellemző folyamat.
- Területi egyenlőtlenségi mutatók segítségével arra keressük a választ, hogy miként alakultak Európában a gazdasági fejlettség területi különbségei?

Adatforrások

- Conference Board és Groningen Growth and Development Centre által gyűjtött adatok
- A területi keretek változása miatt nem állt rendelkezésre adat 1989 előtt, a volt jugoszláv és a volt szovjet tagállamokra, valamint Csehországra és Szlovákiára.
- A volt jugoszláv és csehszlovák tagállamok esetében lehetőség volt az adatok „visszabecslésére”.
- 32 európai ország került be a vizsgálatba
- A vizsgálat időtávja 1950-2009

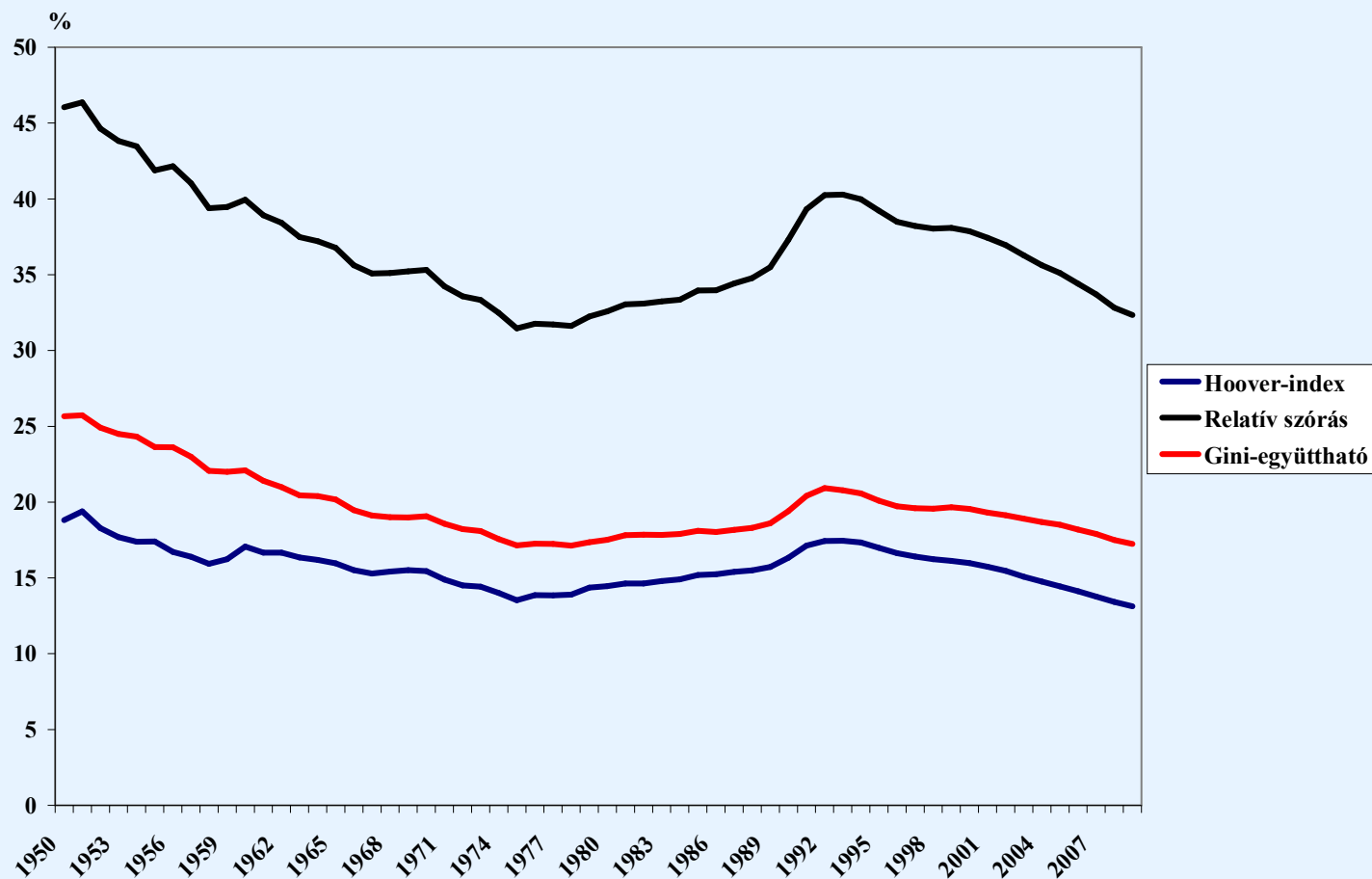
A számított területi egyenlőtlenségi mutatók

- „A súlyozott relatív szórás a vizsgált adatsor súlyozott átlagához viszonyítva adja meg a szóródás mértékét. Az egyes értékek számtani átlagtól való négyzetes eltéréseinek átlagát hívjuk szórásnak.”
- „A Hoover-index két mennyiségi ismerv területi megoszlásának eltérését méri.”
- A Gini-együttható „...a koncentráció relatív nagyságát jellemzi. Minden megfigyelési egység részarányának az összes többiétől való átlagos eltérését viszonyítja az átlaghoz.”

Nemes Nagy J. 2005: *Regionális elemzési módszerek*. ELTE Regionális Földrajzi Tanszék – MTA-ELTE Regionális Tudományi Kutatócsoport, Budapest, p. 109., 110., 112., 116.

A fejlettség területi különbségeinek változása Európában 1950-2009 között

Regionális politika az Európai Unióban

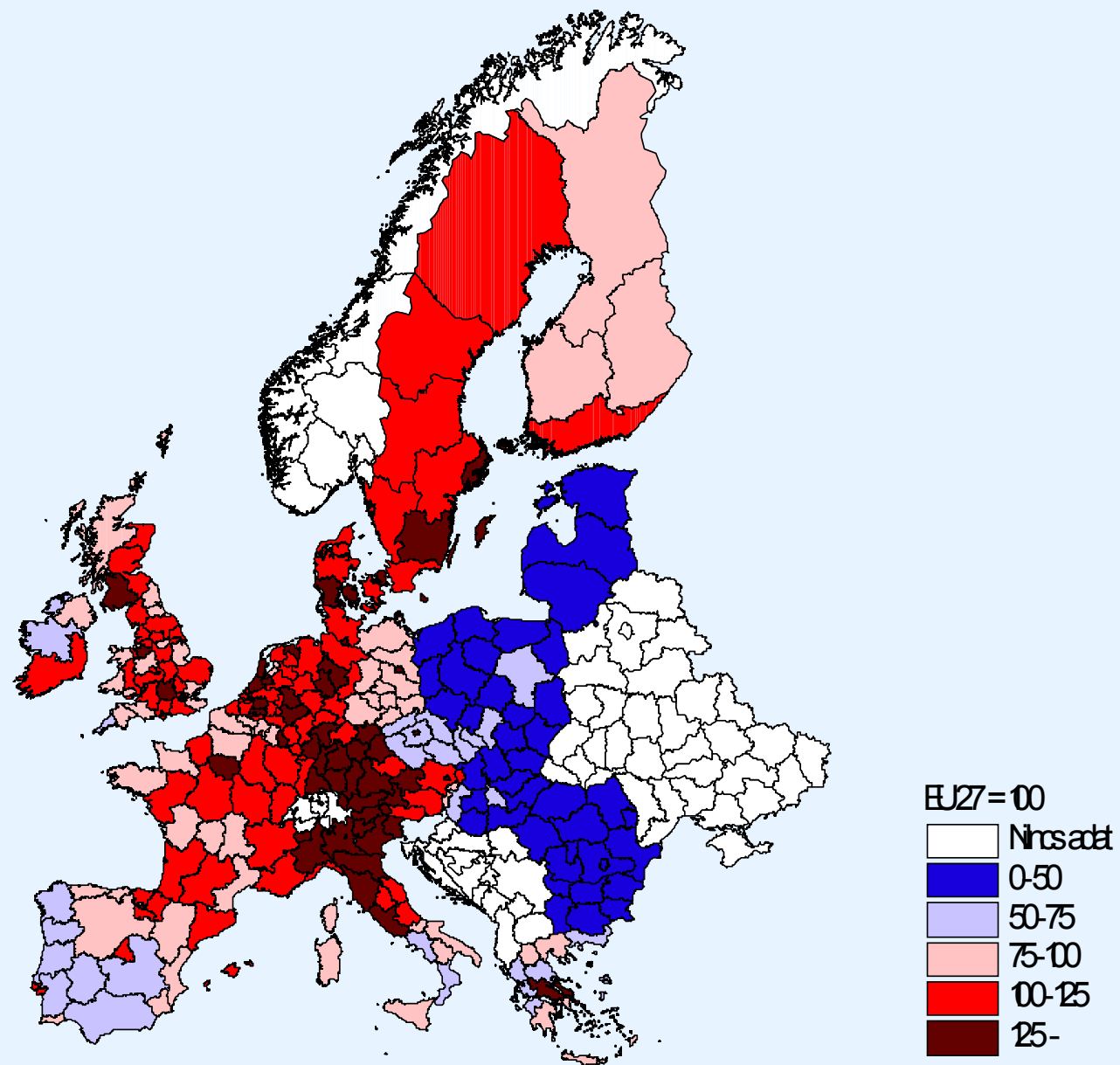
- Kiemelt kérdések Európai Unió szinten a már tagországok és a csatlakozni kívánók közötti, valamint az egyes csoportokon belüli fejlettségi különbségek.
- Az Unió kiemelt feladatai között szerepel a területi egyenlőtlenségek mérséklése, ennek eszköze a regionális politika. Az Unió költségvetésének közel 1/3-a irányul erre a célra.
- A területi kerete a NUTS beosztás, NUTS 2 szint
- Kiemelt mutató az egy főre jutó GDP (PPS vagy Euró)

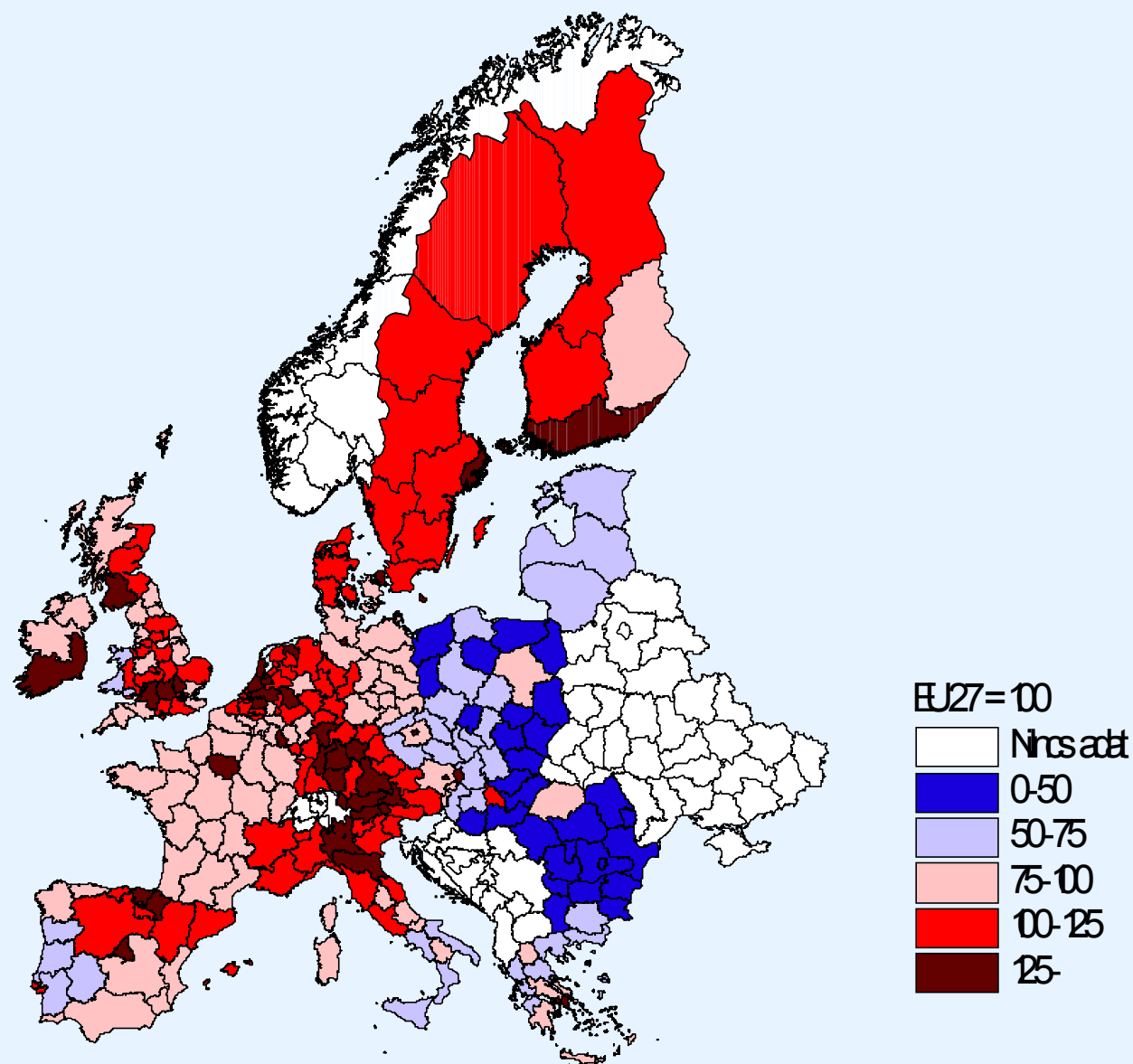
Adatforrások

- EUROSTAT Regional statistics adatbázis
- Alapegységek: EU 27 tagállam NUTS 2 régiói
- Mutató: Egy főre jutó GDP (PPS)
- Időtáv: 1995-2007

Az egy főre jutó GDP Európa régióiban (PPS), 1995

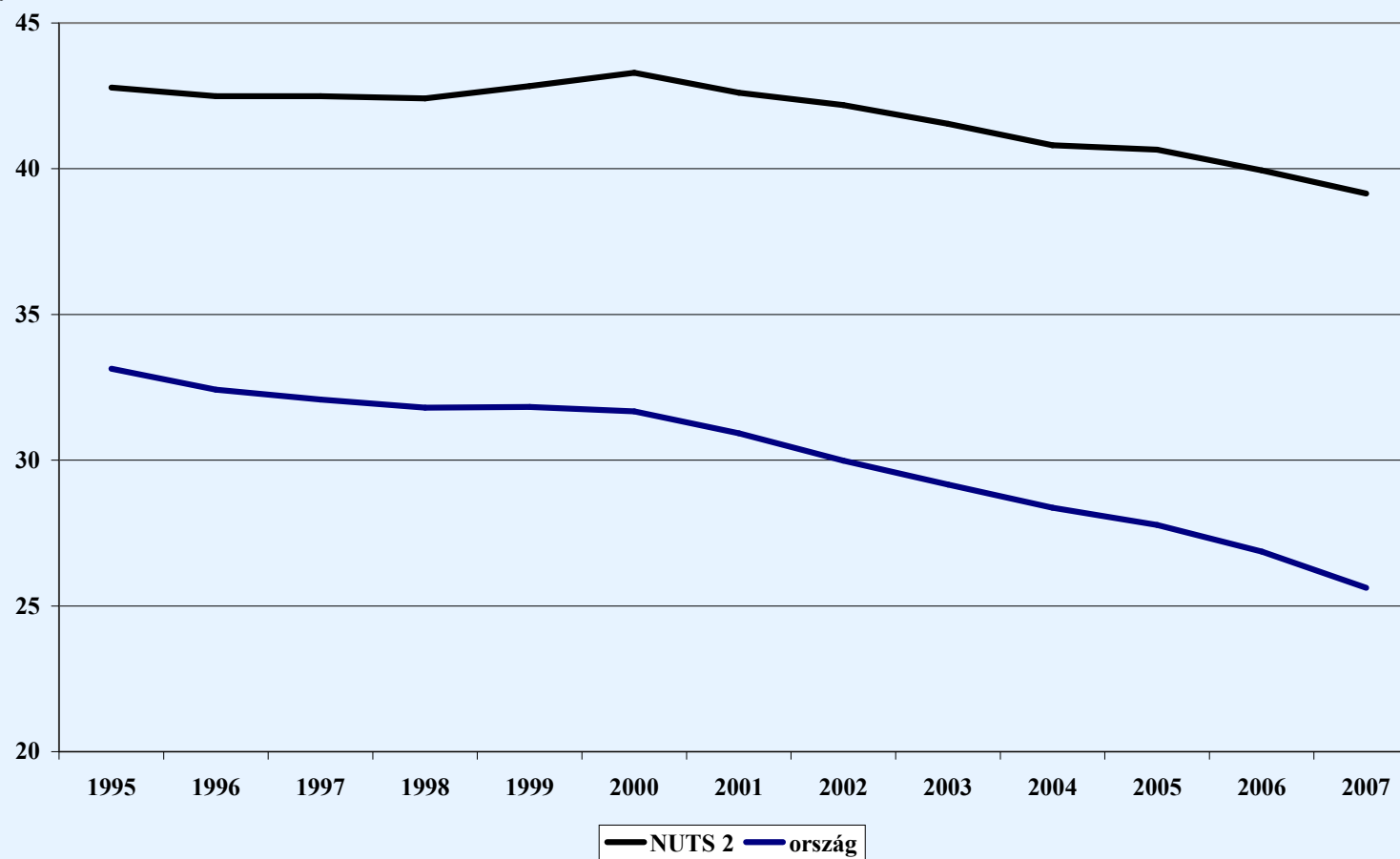
Az egy főre jutó GDP Európa régióiban (PPS), 2007

Területi egyenlőtlenségek az Európai Unióban, (EU 27, GDP/fő)

Súlyozott relatív szórás %

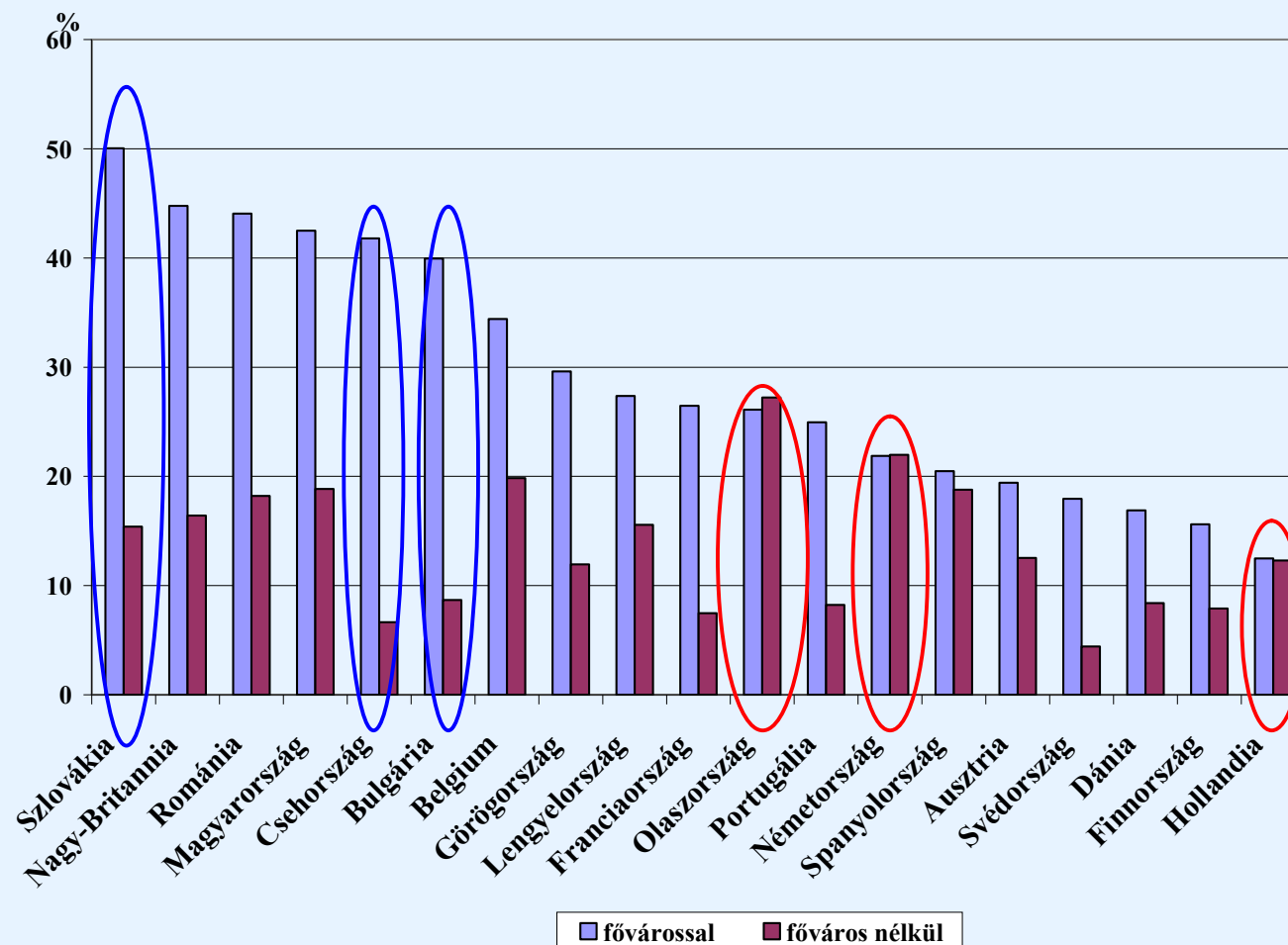
Országokon belüli egyenlőtlenségek

Súlyozott relatív szórás % (GDP/fő)	1995	2007	Eltérés
Szlovákia	<u>41,86</u>	<u>50,05</u>	8,2
Nagy-Britannia	34,23	44,76	10,5
Románia	15,43	44,07	28,6
Magyarország	27,50	42,49	15,0
Csehország	25,97	41,79	15,8
Bulgária	13,98	39,95	26,0
Belgium	36,64	34,41	-2,2
Görögország	15,49	29,62	14,1
Lengyelország	16,53	27,37	10,8
Franciaország	24,84	26,46	1,6
Olaszország	28,31	26,10	-2,2
Portugália	23,27	24,96	1,7
Németország	22,68	21,88	-0,8
Spanyolország	21,41	20,47	-0,9
Írország	16,48	20,02	3,5
Ausztria	24,32	19,41	-4,9
Szlovénia	17,32	18,96	1,6
Svédország	14,22	17,94	3,7
Dánia	15,81	16,89	1,1
Finnország	14,80	15,62	0,8
Hollandia	<u>12,16</u>	<u>12,48</u>	0,3

Szabó P.
(ELTE)
számításai
nyomán

Országon belüli területi egyenlőtlenségek a fővárossal, illetve a főváros régiója nélkül, 2007

Összegzés

- **Összességében** a fő területi folyamatok az Európai Unióban egyes elmaradott országok, régiók felzárkózása, valamint a város-vidék ellentét fokozódása, egyes mikrotérségek leszakadása (divergencia). Ezek együttes hatása az Európai Unió szintjén egyelőre még a lassú kohéziót hozza ki végeredményként.
- Ezek közül azok a tények, hogy
 - az Európai Unióban az országok és régiók közötti fejlettségbeli különbségek jelenleg is nagyok,
 - ezek az elmúlt években csökkentek,
 - a csökkenés nem gyors, de biztos és biztató;lényeges érvek amellett, hogy az EU regionális politikájában továbbra is folytatni kell jelentős súllyal a kohézió célkitűzésének megvalósítását.